Els Camps Catalàunics, Carlemany i els alarbs

Autor:
Data de publicació: 01-05-2020

Denari de l'emperador Carlemany.

El folklorista Joan Amades va recollir en un dels seus llibres, titulat Heràldica i toponímia. Orígens populars de Catalunya, publicat l'any 1935 a la Biblioteca de Tradicions Populars, la següent llegenda que fa esment de la batalla dels Camps Catalàunics, de la qual ja hem parlat abastament en altres articles, i de la nació dels catalaunis o catalàunics.

L'Amades esmenta una llegenda testimoniada per en Josep Mollà, mestre d'escola de Barcelona, l'any 1900:

"Una altra tradició explica diferentment l'origen del nom Catalunya. Els catalans no tenien prou força per reconquerir la pàtria del poder sarraí, i demanaren ajuda al rei franc Carlemany, el qual lliurà una terrible batalla contra els alarbs en un paratge ignot anomenat camps catalàunics, batalla que decidí la sort de les armes cristianes i féu que les tropes i la gent que la van guanyar fossin anomenats catalàunics; d'aquí deriva el terme Catalunya. Hi ha variants que diuen que fou Lluís el Pietós el qui lliurà la batalla."

Carlemany i els Camps Catalàunics

Al relat d'en Josep Mollà trobem que es relaciona directament als catalauni i a la famosa batalla dels Camps Catalàunics amb els catalans, amb rei franc medieval Carlemany (742-814 dC) i amb la lluita contra els alarbs o àrabs, en probable referència als sarraïns. Quan a la llegenda s'esmenta uns 'catalans', no sabem si es refereix als catalauni de la Gàl·lia o als catalans peninsulars. Tampoc se'ns especifica, per desconeixement, el lloc geogràfic dels Camps Catalàunics.

Carlemany, que ens diuen que va néixer prop de Lieja, un 2 d'abril del 742 i va morir a Aquisgrà, un 28 de gener del 814, fou rei dels francs (768 - 814), rei dels llombards (774 - 814) i emperador d'Occident (800 - 814).

Ens diuen els acadèmics que després de la mort de Pipí el Breu, i continuant amb la tradició, el regne dels francs es dividí entre Carles i Carloman. Carles prengué les regions exteriors del regne, que vorejaven el mar, és a dir: Nèustria, que equival a l'oest de l'Aquitània, i el nord d'Austràsia; mentre que a Carloman li correspongué la regió interior: el sud d'Austràsia, Septimània, l'est de l'Aquitània, Borgonya, Provença i Suàbia, territoris que limitaven amb Itàlia. Per tant, trobem a Carlemany com a rei de l'Aquitània atlàntica.

Ja hem vist, en altres articles, que diversos cartògrafs, alguns d'ells els més importants de la cort francesa, relacionen els catalanuni gals de la Belgica Secunda amb els catalans peninsulars en alguns mapes històrics que reprodueixen l'Europa de Carlemany, com ara el de Petrus Bertius, (1565 – 1629). Per tant, la llegenda quedaria reforçada per aquests estudis renaixentistes.

Mapa de Petrus Bertius, del 1565, on es relaciona els Catalauni i Catalunya amb Carlemany.

Lluís el Pietós, conqueridor de Barcelona

A més, en altres relats llegendaris, l'Amades i en Mollà ens indiquen que es relaciona la batalla amb el rei Lluís el Pietós. Aquest monarca Lluís I dit «el Pietós», o «el Piadós» (Cassinogilum, 16 d'abril del 778 - Ingelheim, 840), fill de Carlemany i de Hildegarda de Vintzgau, succeí al seu pare com a rei dels francs i com a emperador del Sacre Imperi

Romano-germànic (814-840). Durant la seva joventut va ser rei d'Aquitània (781-840), i va ser responsable de la defensa de les fronteres meridionals de l'imperi. Va conquerir Barcelona als àrabs el 801, i va refermar l'autoritat franca sobre Pamplona i els bascos el 813.

Carlemany i Lluís el Pietós, reis de l'Aquitània catalauni

Ja sabem, per altres articles, que els catalauni s'establiren a l'Aquitània i que des d'aquest territori controlaven, amb els emperadors gals, tota la Gàl·lia. El fet que Lluís el Pietós fos rei de l'Aquitània, encaixa perfectament amb la seva acció militar en favor dels catalans i en l'expansió d'aquests a la peninsula ibèrica.

Recordem que segons la teoria d'Esteve de Corbera (1678), analitzada en un altre article, els catalauni tenen el seu focus original a l'Aquitània, a partir del qual s'espandeixen, en dues onades, cap el nord, amb la fundació de la colònia catalauni de la Belgica Secunda, i cap el sud, amb la fundació de la Catalunya peninsular.

Mapa que mostra l'expansió dels catalauni segons Esteve de Corbera.

En tot cas, segons aquesta visió dels fets, el naixement de la nació catalana peninsular relacionaria directament amb la batalla dels Camps Catalàunics en terres dels catalauni o catalans i en seria una conseqüència d'aquesta. En propers articles veurem que hi ha més documentació que aprofundeix en aquesta línia de pensament.

Una batalla amb moltes versions

D'altra banda, ja hem vist, en altres articles, que aquesta lluita fonamental ha estat recollida per diverses fonts i que ha estat descrita en un bon nombre de versions, que tant la situen en temps dels romans (segle I dC) com en temps dels gots, dels gals o dels francs romànics, com és el cas que ara analitzem.

També han estat diversos els cabdills que han sortit victoriosos de la batalla, segons les diferents versions. Així, a part del victoriós general romà Aeci, que trobem present a les versions clàssiques, tenim també a l'emperador gal Tètric, segons Flavi Eutropi (s. IV dC); a l'emperador gal Victorí, segons els Panegyrici Latini (s. III dC); al rei got Ataülf, segons Amià Marcel·lí (s. IV dC) o el rei got Teodoric I i el seu fill Turismund, segons el cronista Jordanes (s. VI dC). A la llista, ara hi podem afegir l'emperador franc Carlemany.

Al seu torn, el bàndol perdedor en aquesta batalla dels Camps Catalàunics, depenent del cronista, ha estat el poble gal dels heduns, l'emperador romà Luci Domici Aurelià, l'emperador romà Joví (Jovinus), Atila rei dels huns, o els alarbs de la llegenda que ens recull en Josep Mollà.

Es interessant constatar com unes cròniques que ens diuen que foren recollides i copiades per suposats monjos del segle XI dC a partir d'uns suposats textos originals romans dels segles I a VI dC, quan s'analitzen amb deteniment, ens adonem que confonen els romans amb els gals, amb els gots o amb els francs, com si tots fossin el mateix poble. Igualment passa amb els huns, que són confosos amb els alarbs, els romans o els gals heduns, indistintament.

Semblaria que, tal i com postula la Nova Cronologia d'Anatoly Fomenko i en Gleb Nosovskiy o la NeoCronologia de l'Andreu Marfull, hi haguessin mil anys d'història inventats, plens de repeticions, confusions i duplicacions, en un període que aniria del segle XV dC en avall. Així, el romànic es confondria amb el temps dels romans, el gòtic amb el temps dels gots i successivament. Potser caldrà començar a analitzar amb aquesta nova òptica el relat del passat més remot del nostre poble.

Altres articles relacionats:

· L'origen aquitànic dels catalauni i de Catalunya, segons Esteve de Corbera (1678)
· Els Cathalauns de l'Aquitània varen controlar l'Imperi Gal amb Tètric I
· Quina zona ocupava el país dels Catalauni segons els testimonis romans?
· Els catalans de la Gàl·lia es van expandir fins a les Illes Britàniques: els catuvellauni

· Els cathalans o catalauni ja existien abans que els gots i els alans arribessin
· Les quatre batalles al país dels catalauni que van canviar la història d'Europa
· Els catalauni són els catalans, segons Fabien Régnier i Jean-Pierre Drouin
· El significat del terme Durocatalaunum o Durocatalanum
· Un estudi de llibres del s. XV confirma que Chalons és l'antiga Cathalonensis
· El terme Catalunya relaciona amb els camps catalàunics i amb els gals catalàunis
· Catalunya i Occitània són la mateixa nació | Cinc proves documentals
· Gotolània, Catalàunia i Catalunya són el mateix, segons un llibre del 1644
· Catalania sí, però Catalaunia no? El Liber Maiorichinus i les incoherències acadèmiques
· Un mapa del geògraf del rei Lluís XV de França cita Catalunya com Catalaunia

· Documents romans que parlen dels catalauni: 1- El 'Res Getae' d'Ammià Marcel·lí
· Documents romans que parlen dels catalauni: 2- El 'Getica' de Jordanes
· Documents romans que parlen dels catalauni: 3- El 'Breviarium' de Flavi Eutropi
· Documents romans que parlen dels catalauni: 4- Els dos cronicons d'Idaci (s. V dC)
· Documents romans que parlen dels catalauni: 5- El 'Senatoris Chronicon' de Cassiodorus
· Documents romans que parlen dels catalauni: 6- L'Itinerarium Antonini i Duro-catelaunos
· Documents romans sobre els catalauni: 7- Notitia Dignitatum: Civitas Catalaunorum
· Documents romans sobre els catalauni: 8. Els Panegyrici Latini i l'imperi catalauni de Victorí

. #celtes #cat

CATALÀ

Una llegenda catalana relaciona els Camps Catalàunics amb Carlemany i els alarbs

Comentaris

Andreu Marfull 25/7/20

En determinat moment, no molt llunyà, es creen origens. I fent-ho es robusteix poc a poc un passat confós. Després, quan s'arriba a un consens, tot es passa per sedàs i el que no quadra passa a ser un anacronisme. El tema d'aquesta batalla ens parla d'una ocupació forània, on no acaba d'estar clar si els catalauni eren aborígens o no. Potser eren uns primers colons... que lluitaren contra uns altres que li anaven al darrera. Per entendre-ho tot, però, caldrà temps, molt de temps, i una mica de sort. Qui sap, potser mai e